

IVO ROBIĆ

U MGZ-u OTVORENA IZLOŽBA POSVEĆENA
NAJVEĆEM MISTERU HRVATSKOG ŠLAGERA,
KOJI JE SVOJIM PJESMAMA OBLIKOVAO
GLAZBENI UKUS I SVJETONAZOR GENERACIJA

PRVI LP Robić je u bivšoj Jugoslaviji
prvi snimio dugosvirajuću ploču

SAMO JEDNOM SE LJUBI 50 GODINA POSLIJE

Htjeli-ne htjeli, mnogi od nas odrastali su na Kinel-Robićevoj pouci iz 1957. To malo glazbeno remek-djelo ostaje ne samo živim sažetkom bivših vremena nego i omiljenim brojem onima koji još vjeruju kako se u nešto može vjerovati

Piše **ŽELJKO IVANJEK**

Oprostite, na početku slijedi jedno kratko sjećanje. Nisam mogao krenuti na Gornji grad prema Muzeju grada Zagreba, točnije na izložbu "Mister Morgen", a da se ne sjetim onog jednog jedinog susreta s Ivom Robićem. Zaustavili smo TV kombi ugledavši čovjeka u kratkim hlačicama koji je nosio cecker ili mrežu. Nije imao, primjerice, plastičnu vrećicu poput pokojnog Ranka Marinkovića kada bi od Visoke kretao do dućana na

Markovu trgu. A možda je i imao. Bilo je to 1991. ili tako nekako, usred rata svakako. Na cesti između Ičića i Ike, koja je bila pusta, bez automobila.

ANDRIJA KONC I NDH

- Ivo Robić! - uzviknuli su dečki i moj snimatelj Tomislav Kovačić. Zamolio sam vozača da stane i prišao Robiću. Nekoliko mjeseci ranije razgovarao sam s njim telefonom. Zamolio sam ga da sudjeluje u dokumentarcu o Andriji Koncu (Sombor, 1914. - 1945.?), najpopularnijem pjevaču u NDH, koji je potom netragom nestao. U sabirnom logoru kod Bjelovara, Robićeva Bjelovara.

Za Konca sam čuo nekoliko tjedana prije od urednika Kosovca i tako doznao o zabavnom životu u NDH. Sve je dotad potpadalo pod atribut "takozvani", kao i cijela NDH, kao sve naše bake i djedovi koji su se tijekom Drugog svjetskog rata zatekli u Zagrebu. Dobro, bilo je to u Pavelićevu Zagrebu, iako ne samo njegovu. Bilo je to u gradu iz kojeg su nedužne odvodili u Jasenovac.

NASTAVAK NA STRANICI

68

Prema svjedočenju maestra Stjepana Mihaljinca Ivo Robić je autor nekoliko tonova, ali i osovine teksta pjesme 'Strangers in the night'. Ako je to točno, najveći hrvatski doprinos svjetskoj popularnoj kulturi ostao je neregistriran

Najstarije dijete obitelji Robić na fotografiji iz 1930.

Klavirski separat iz 1952. za 'Jabuke i trešnje'

U tom je Zagrebu Robić, zajedno sa spomenutim Koncom, počeo najblistaviju karijeru naše bivše i aktualne pop-kulture. Pjevali su zajedno na "Krugovalu". Istodobno neki mali zabavni orkestri zapošljavali su progonjene i tako ih uspjeli spasiti. O svemu tome nisam znao ništa, a ponajmanje da je pjevač pjesme "Morgen", autor nota za Kinelaov tekst "Samo jednom se ljubi" i nesuđeni autor evergrina "Strangers in the Night" ("Stranci u noći"), počeo zvjezdani uzlet baš u NDH. Međutim, za razliku od Pere Gotovca ili pokojnog Vlade Seljana, Ivo Robić nije mogao ili nije htio sudjelovati u mojem filmu.

Razgovarali smo nekoliko minuta. Podsjetio sam ga na film o Koncu, a on je pak ponovio, odnosno objasnio da je za vrijeme snimanja morao izbivati iz Ičića. Bilo

Naime, kada se govori da je pjesma "Samo jednom se ljubi" opisivala aktualni i budući život supružnika Marte i Ive Robića, treba dodati da je Kinela svojim tekstom prije svega izražavao ljubav i odnos prema vlastitoj supruzi. Usput, pjesma je bila snimljena točno prije pola stoljeća, daleke 1957. godine.

DRUGI FILMSKI ŽIVOT

Htjeli-ne htjeli, mnogi od nas odrastali su na ovoj Kinela-Robićevoj skladbi ili pouci. Nije ona bila samo njihova, naprotiv, prevladavala je u zabavnoj ili pop-glazbi. No, samo su je njih dvojica artikulirali za naše uši. Svojedobno, kada sam s poznatom glumicom Vladicom Milosavljević snimao jednu pjesmu u Šubićevoj, odnekud se pojavio Kinela i radosno pozdravio zvijezdu Grličeva filma "Samo je-

OD SPLITSKE NOĆI DO SINATRE

"Nažalost, nije potvrđeno da je (Robić) 60-ih na festivalski natječaj prijavio 'Splitsku noć', koja nije ušla u festivalski izbor", zapisala je Vesna Leiner u katalogu izložbe "Mister Morgen", u izdanju MGZ-a. "Naime, prema kazivanju Ive Robića i njegove supruge, on je potom skladbu pokazao i preustupio svojem producentu Bertu Kaempferu, koji ju je, navodno, preradio za Franka Sinatru u svima poznatu skladbu "Strangers in the Night" (Stranci u noći)", dodala je ista autorica. Istodobno u sjećanju na preminulog prijatelja skladatelj Stjepan Mihaljinac pojašnjava ovu pojedinost. Naime, Robić je zapisivao note novih pjesama u kajdanke koje je držao na klaviru pa bi iskušavao nove pjesme s Mihaljincem. ("No, nikada nije ništa od napisanoga bacio.") Za neke je Mihaljinac napravio aranžmane. "Tako sam mu izradio i klavirski aranžman za pjesmu 'Ova splitska noć', koju je poslao na natječaj na Splitski festival. Nekoliko godina kasnije Ivin njemački producent Kaempfert otkupio je od

njege dvije kajdanke skica, što je bio uobičajeni postupak u odnosima autora i producenata. Uskoro se pojavio velik hit (...). U doradenoj verziji pjesma se zvala 'Fremde in der Nacht', odnosno 'Strangers in the Night'. Prema svjedočenju maestra Mihaljinca, kojem vjerujem, Robić je stvarni autor tih nekoliko tonova, ali i osovine teksta, sudeći (i) prema tekstu izloženom na izložbi "Mister Morgen". A to samo znači da možda najveći hrvatski doprinos globalnoj popularnoj kulturi 20. stoljeća ostaje neregistriran. Uostalom, autor je prodao te svoje note, tu činjenicu. Možda ćemo jednom doznati za koliko je novca i je li Kaempfert dodao osnovici nešto važno ili ju je samo "ugodio". Napokon, Wikipedia konstatira da je taj megahit bio "originally composed by Ivo Robić" (tekst Charlesa Singletona i Eddiea Snyderera) te da je snimljen kao dio glazbene kulise za film "Čovjek koji je mogao poginuti" (1965.). Dakako, postao je svjetski hit broj jedan 1966. u Sinatrinom izvedbi.

kako bilo, poznanstvo Konca i Robića nismo zabilježili filmskom kamerom. Nije mi niti palo napamet da je Robića svjetski uspjeh pjesme "Morgen", ponajprije u Njemačkoj, itekako senzibilizirao na osjetljivost prema fašizmu pa i ustaštvu. Možda je i smatrao da nije ugodno povezivati svoje počete, prve žive nastupe pred mikrofonom, s takvim kontekstom.

Ta mi je činjenica bila šokantna. Slušao sam od staraca da je Robić počeo s Rajkom Vali i kako su sami pjevali na prvom Zagrebačkom festivalu. Međutim, o tim njegovim prvim počecima nisam znao ništa. U vrijeme te iste NDH Robić se upoznao s čovjekom kojeg je ratno bombardiranje u Rijeci ostavilo u krevetu, na trećem katu srušene kuće. Bio je to legendarni i karizmatični Mario Kinela.

dnom se ljubi". Taj je film klasičnoj Robićevoj pjesmi podario drugi život, ali i dodao ponešto ironije čežnji mnogih nekadašnjih tinejdžera. Čežnji za besmrtnom ljubavi, koju je tada zamijenio, primjerice, emotivni šmarn zvan "Titanic". Koliko god film, bestseleri i rock nudili preporuku "jednom kao nijednom" (Jacquelin Susan), tzv. romantični tipovi ostajali su dosljedni onoj prethodnoj, dakle "samo jednom se ljubi". Utoliko to malo glazbeno remek-djelo ostaje ne samo živim sažetkom bivših vremena nego i omiljenim brojem onima koji još vjeruju kako se u nešto može vjerovati.

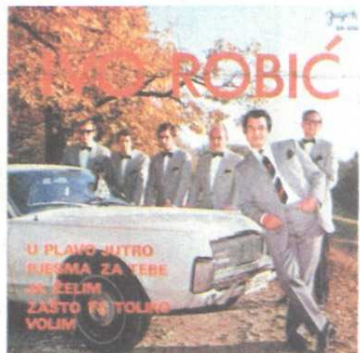
Izložba "Mister Morgen" ne daje samo životni presjek skladatelja i pjevača Robića, ona istodobno donosi njegove fotografije, omo-

Marta Robić oko 1960.

Srebrni lav Radio Luxembourga iz 1961.

ali stvara i preciznu kronologiju, ne samo Ive Robića, nego i svih nas koji bismo bez njega, svakako, bili drugačiji. U svakom bismo pogledu bili siromašniji za neke akorde, riječi i stajališta. S druge strane, izložba donosi svojevrsna otkrića i pojašnjenja za neka tamna, a slavna mjesta iz Robićeve profesionalne biografije poput, primjerice, globalne popularne ikone kakav je svjetski evergrin "Strangers in the night". Tekst je za tu pjesmu napi-

sao upravo Ivo Robić. Sigurno ste zaboravili da je on snimio prvu rock pjesmu u bivšoj Jugoslaviji. Snimio je i prvu dugosvirajuću (LP) ploču u istoj zemlji.

DVA MILIJUNA 'MORGENA'

Prodao je više od dva milijuna primjeraka singlice "Morgen". Pjesmu je, inače, odabrala gospođa Marta, a nakon što su je 50-ih odbili slaviji pjevači. Zauzvrat, Robić je odbio pjevati ne manje kultnu

"Marinu" Rocca Granate. Također, Robić je među prvima u Jugotonu prodao milijun ploča. I tako, sličnom nabranjanju ne bi bilo kraja.

Važnije je naglasiti da je Robić kao skladatelj i izborom skladatelja koje je pjevao, prije svega Nenu Grčevića, stvorio onaj orkestralni, tonski zapis koji iz naših prostora moćno korespondira s velikim globalnim orkestrima i njihovim pervodama pjevačima poput Franka Sinatrea. Zato i ne čudi što

Marta i Ivo Robić u Opatiji oko 1952.

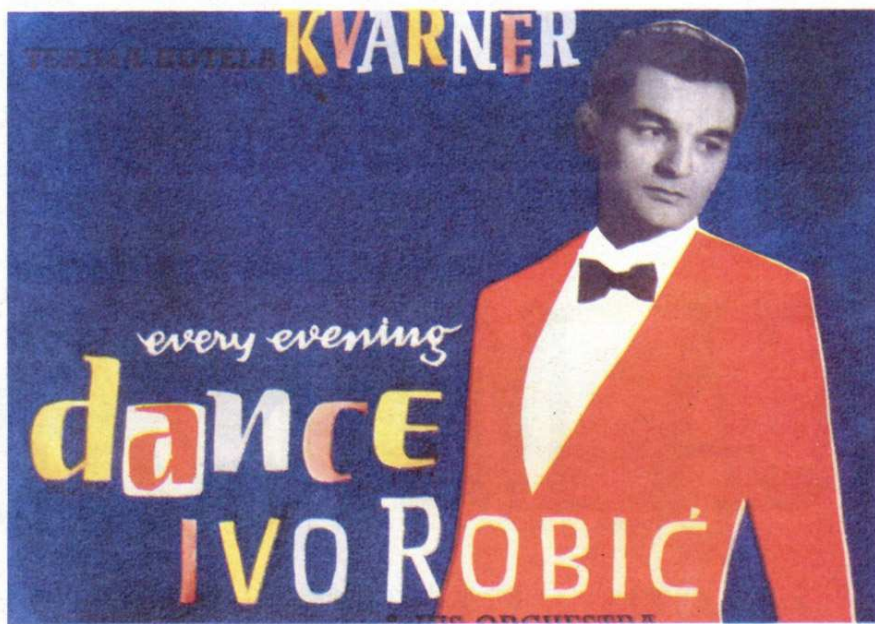
Globus, 25. listopada 1959.

Japanski plakat za 'Morgen', oko 1959.

Pokraj prvog automobila 1955.

Plakat iz 1958. za nastup na terasi hotela Kvarner

PODACI			GRADU		
Red. broj	Dan, mjesec, godina, vrijeme, gradsko i općinsko područje, redni broj ulaza	Ime i sjedište poduzetca	Ime osobe (svaki u svojoj) u skladu s ovim	Prezime u vrijeme nastupa (svaki u svojoj) u skladu s ovim	Ime osobe (svaki u svojoj) u skladu s ovim
1.	22. 5. 1948	gradsko područje	Pjevač		
2.	12. 12. 1948	gradsko područje	Pjevač		
3.	15. 11. 1950	gradsko područje	Pjevač		
4.	1. 12. 1951	gradsko područje	Pjevač		
5.	14. 12. 51	gradsko područje	Pjevač		

Radna knjižica pjevača iz 1948.

T. Kljaković, M. Šinković, Z. Vučković, V. Vukov, I. Robić, T. Kesovija, Đ. Peruzović, G. Novak i M. Novosel 1965.

Pjevač s obožavateljima u Opatiji 1961.

OD GAREŠNICE DO PLATINUM COLLECTION

- 1923. rođen u Garešnici kao dijete sudskog činovnika, ima dvojicu mlade braće
- 1942. - 1943. dolazi u Zagreb prije mature i nastupa kao barski pjevač u Kolu
- nešto kasnije nastupa u Grill Roomu (pokraj Gradskog podruma), sve do sredine 50-ih
- 1943. upoznaje M. Kinela, pjeva njegovu skladbu "Snježi"
- 18. 5. 1943. prvi put pjeva na radiju, uz glasovir
- krajem 1946. dobio dopuštenje da pjeva na Radio Zagrebu uz orkestar K. Kočija
- 1949. snimio prvu ploču (na šelaku) s dvije pjesme Lj. Kuntarića
- 1950. - 1963. tijekom ljeta nastupao u Opatiji
- 1953. dobio prvu nagradu publike na prvom Zagrebačkom festivalu s pjesmom "Ta tvoja ruka mala"
- 1955. pjevao u jednom njemačkom baru punih sedam mjeseci
- 1956. snimio prvu rock skladbu u bivšoj Jugoslaviji (Shake, Rattle and Roll); pobijedio na Zagrebu s pjesmom "Ako nećeš da te ljubim"
- 1957. snima "Samo jednom se ljubi"
- 1958. audicija za Polydor iz Hamburga; pobjednik Opatijskog festivala sa Z. Vučković i pjesmom "Moja mala djevojčica" (Tata, kupi mi auto)
- 4. 2. 1959. snima skladbu "Morgen" P. Moessera
- 31. 8. 1959. pojavljuje se s pjesmom "Morgen" na američkoj Billboard Chart Top 40; zadržat će se 11 tjedana i doći do 13. mjesta, "ispred Sinatre", kako javljaju domaće novine
- 7. 10. 1959. nastupa u Perry Como Showu
- u travnju 1960. dobio Zlatnu ploču Polydora za 1.000.000 prodanih single ploča
- ubrzo nakon toga dobiva Brončanog lava Radio Luxembourga
- 1964. pobjeđuje na Zagrebu s neumrlim "Golubovima"
- 1966. izvodi "Mužikaše" na Krapinskom festivalu
- 1969. pobijedio na prvoj Slavoniji s kompozicijom "Kukuruzi se nižu"
- 1999. skladbu "Na bregu" prijavio na Krapinski festival, no nastup je otkazao zbog bolesti. Umro je sljedeće godine, odnosno nekoliko mjeseci kasnije
- 2007. izlaze dva Robićeva CD-a pod naslovom "The Platinum Collection"

je ondašnji Globus krajem 50-ih ponosno isticao da se Robić našao na rang-listi ispred Sinatre. Bilo je to trenutačno, na dah, ali se uistinu dogodilo. Jedan tek formalni, površinski pokazatelj da tzv. osrednjost naše kulture nije zadatost, nego stvar samorazumijevanja.

Možda se tek danas može govoriti o Robićevu zvuku, o zvuku orkestra koji vrluda negdje po tankoj liniji malog i velikog orkestra, a jednako tako o Robićevu svjetona-

zoru koji je jasan i prepoznatljiv. Kako u glazbenom pogledu, tako i u tekstovnom.

DOISTA GOSPODIN

Drugim riječima, i kao skladatelj i kao pjevač Robić je birao one tekstopisce i skladatelje koji su odgovarali njegovu izboru prema srodnosti. A taj dragulj koji je omogućio sebi vlastiti izbor pokazuje da novac ne može biti sve u životu. Izložba "Mister Morgen"

razotkriva i jednu javnu tajnu, odnosno činjenicu da je Robić svakako jedan od najvećih dobrotvora, ne samo u bivšoj Jugoslaviji, nego i u nezavisnoj Hrvatskoj. Pitanje nacionalne i vjerske pripadnosti nije usmjeravalo njegov novac namijenjen pomoći drugima. Robić je pomagao bolesnoj djeci i odraslima, pridonio je i kulturnoj Univerzijadi 1987. tijekom koje je Zagreb, ali ne samo Zagreb, napravio kolut naprijed. Bio je jedan od

onih koji su davali iz vlastita novčanika, za razliku od mnogih novopečenih bogataša i donatora u nezavisnoj Hrvatskoj. Bio je jedan od onih koji su imali sreće zaraditi novac vlastitim darom u svijetu i odbiti raskoš toga svijeta da bi pjevali kajkavski u Krapini ili čakavski u Splitu. Bio je to, doista, gospodin, "mister" koji se držao gospodski, koji je svoj skladateljski i pjevački posao radio tome primjerenim načinom.